

i Udbytte. Det er meget rigtigt, at de kan give en beskedent Sparekasserente af Ejendomsskyldværdien, men sæt, at de er vurderede meget lavt ved Ejendomsskyldvurderingen, saa er det ikke vanskeligt for dem at give en lav Rente, og det er derfor ikke saa stærkt overbevisende som de Tal, der kan anføres som Vidnesbyrd om Udbyttet pr. ha. Paa dette Punkt har jeg desværre gjort mig skyldig i en Fejltagelse, da jeg anførte det gennemsnitlige Udbytte pr. ha efter det foreliggende Finanslovsforslag, jeg skulde have anført det efter Statsregnskabet for 1915—16, det giver et lidt lysere Billede, men ikke meget lysere, idet det gennemsnitlige Udbytte af Nytteskovene ifølge Statsregnskabet for 1915—16 er knapt 20 Kr. pr. ha, altsaa med et rundt Tal 10 Kr. pr. Td. Land. Det er meget lidt, og det er i denne Sammenhæng vigtigt at lægge Mærke til, at de Tal, jeg anførte til Belysning af Skovbrugets Værdi i fremmede Lande, er taget fra A. Holtens Artikel i Landbrugets Ordbog, og at den samme Forfatter siger, at medens de Skove, jeg anførte, i 1909 gav de nævnte gennemsnitlige Nettoudbytter pr. ha, gav det danske Statsskovbrug den Gang 8 Kr. i Nettoudbytte pr. ha, det vil sige ikke en Gang Halvdelen af det Nettoudbytte, man fik i den Stat, der stod allerlavest, og hvis Skovland i mangfoldige Henseender ligner det danske Skovland, nemlig Preussen. Jeg føler mig overbevist om, at Priserne paa Skoveffekter er steget i en ganske overordentlig høj Grad i de Stater, jeg nævnedes i mit første Foredrag, saa at en Sammenligning med det Udbytte, Skovene i Øjeblikket giver i Danmark og i den nævnte tyske Stat, atter vil falde ud til Fordel for den tyske Stat og ikke være smigrende for det danske Statsskovbrug. Af de Svar, den højtærede Landbrugsminister har givet paa enkelte Forespørgsler, har jeg faaet det Indtryk, at Ministeren stiller sig velvilligt til Initiativ, og derfor venter jeg mig Fremgang i den følgende Tid, blandt andet ogsaa fordi der i dette høje Ting er Interesse for, at Statsskovbruget skal give et betydeligt Udbytte.

Som jeg før antydede, har et æret Medlem paa Grundlag af de Betragtninger, som er kommet frem vedrørende Statsskovbruget, fremsat en mere almen Kritik over Socialismen, og det forekommer mig, at det netop i disse Tider er af ganske overordentlig stor Interesse at se, hvordan en saadan Kendsgerning som den, at det danske Statsskovbrug ikke giver noget synderlig stort Gennemsnitsudbytte, er brugbar som Argument mod Socialismen. Den Tale, det

ærede Medlem holdt, forekommer mig ærlig talt at være en Tale, der i mange Henseender viser megen Forstaaelse overfor Socialdemokratiet og overfor Socialismen. Det ærede Medlem fra Ribe (Brørsen) erklærede, at han saa godt forstaaer, at Socialdemokraterne under den foreliggende Situation fremdrager, i hvilken høj Grad deres sociale Anskuelse har bidraget til at redde Samfundene. Men, siger det ærede Medlem, naar Krigen er forbi, bliver det ganske anderledes, thi blandt andet det danske Statsskovbrug tyder paa, at Socialismen er en Teori, paa hvilken man ikke kan bygge Samfundsbedriften. Her glemmer det ærede Medlem, at det er ikke uden videre enhver Statsvirksomhed, der er et Udslag af Socialisme, og at ikke enhver Statsvirksomhed er saadan, at Socialdemokratiet kan tage Ansvar for den med Hensyn til dens Anlæg og Resultater. Statsskovbruget er ganske vist en Statsbedrift, men det er i sin Oprindelse et overleveret Stykke Enevælde. Derfor er Statsskovbruget ingenlunde i sin Driftsform af en saadan Art, at netop det kan bruges som et Argument mod den socialistiske Samfundshusholdning. Enevælden har altid været tilbøjelig til at være konservativ, og Statsskovbruget har en Driftsform, der er overleveret fra Enevælden, endnu den Dag i Dag. Det kan saa slaende vises ved et enkelt lille Træk, som det har været mig en Glæde at opspore. Jeg finder denne lille Iagttagelse i den kongelige Anordning angaaende instruksoriske Bestemmelser for Bestyrelsen af Statsskovene, udstedt den 11. Marts 1913. Her hedder det i § 7: „Formener Direktøren, at noget bør forandres i den Maade, hvorpaa Administrationen føres af en Skovrider, meddeler han denne sin Anskuelse til Overvejelse og Drøftelse“ — altsammen saare smukt! Saa staar der videre: „Opnaas ikke Enighed, træffer Direktøren Afgørelse i alle forst tekniske Sager, medens de rent administrative Sager forelægges Landbrugsministeriet til Afgørelse“. Hvad har man bestemt her i 1913? Ja, man har bestemt, at hvor Direktøren for Statens Skovbrug har Initiativet, der skøl selve den af Folkevalg fremgaaede Landbrugsminister være fuldkommen magtesløs; saa snart det drejer sig om forst tekniske Spørgsmaal, er han fuldstændig magtesløs. Men det er ikke det eneste. Hvorledes anvendes nu § 7 i Praksis? Den anvendes saaledes, at man ved Fortolkning uden videre vender om paa der saaledes, at hvis en Skovrider har Initiativ og kommer med velbegrundede Forslag til Forandringer i Skovdriften, Forslag, som